

چشم‌انداز حملات آمریکا
به انصارالله

از بین بردن رهبران سیاسی و نظامی مؤثر انصارالله و در نتیجه نابودی آن، ایجاد نظم جدید در یمن و خلیج فارس و تأمین امنیت مسیر دریانوردی رژیم اسرائیل در دریای سرخ و دریای عمان از جمله اهداف مهم اعلامی کاخ سفید از حمله به یمن است. ایالات متحده که با حجم سنگینی از حملات هوایی و بعضاً استفاده از تسلیحات منحصربه‌فرد که در جنگ‌های بزرگ کارایی دارند، یمن را بمباران می‌کند، نه تنها در دستیابی به اهداف گفته‌شده ناکام مانده، بلکه حتی در محافظت از عمق سرزمین‌های اشغالی در برابر موشک‌ها و پهپادهای یمنی نیز شکست خورده است. ادامه جنایات آمریکا علیه مردم یمن و مقاومت این کشور که برخلاف مقررات بین‌المللی انجام شده است، هزینه‌های مادی و غیرمادی قابل توجهی برای آمریکا در بردارد. این هزینه‌ها می‌تواند شامل هزینه‌های لجستیکی، حیثیتی، دیپلماتیک و احتمالاً کاهش محبوبیت دولت ترامپ در افکار عمومی داخل، منطقه و بین‌الملل باشد. استمرار حملات بی‌سابقه و سنگین آمریکا به یمن هم‌اکنون درونی و مخالفت‌های جدی در داخل آمریکا که به تدریج در حال آشکار شدن است و قطعاً پیامدهای منفی در جنگ‌افروزی آمریکایی‌ها در یمن و منطقه خواهد گذاشت. به‌عنوان مثال، برخی از مقام‌های نظامی و سیاسی آمریکا از استفاده از تسلیحات خاص علیه انصارالله از جمله موشک‌های کروز JASSM، بمب‌های هدایت‌شونده JSOW و موشک‌های تاماهاک (Tomahawk) که صدها میلیون دلار ارزش دارند و در جنگ‌های بزرگ استفاده می‌شوند و در هرگونه جنگ احتمالی با چین اهمیت راهبردی خواهند داشت، ناراضی هستند. علاوه بر این، برخی از فرماندهان عالی و استراتژیست‌های نظامی آمریکایی اندک که حملات به یمن ممکن است اماکنی ارتش ایالات متحده در مناطق اقیانوس هند و آرام را تضعیف کند، این در حالی است که اگر روند کنونی حملات نظامی علیه یمن بدون دستیابی به دستاوردهای مورد انتظار ادامه پیدا کند، ارتش آمریکا به بودجه اضافی نیاز پیدا خواهد کرد که به نظر می‌رسد کنگره در این زمینه همراهی مطلوبی نخواهد داشت. دوم، چشم‌انداز مهم ادامه تجاوز نظامی با وجود ورود قدرتمندانه و بی‌سابقه آمریکا به جنگ با انصارالله است. واشنگتن برآورد دقیقی از وضعیت انصارالله در یمن ندارد و حتی با وجود اشراف اطلاعاتی گسترده، هنوز نمی‌داند که چه مقدار از مواضع و انبارهای تسلیحاتی انصارالله را بمباران کرده و چه میزان سلاح در دست انصارالله باقی مانده است. در کمتر از سه هفته، آمریکا بیش از یک میلیارد دلار برای جنگ با انصارالله هزینه کرده است، اما غیر از انهدام تعدادی از پایگاه‌های انصارالله و کشتار غیرنظامیان، به نتایجی که ارزش راهبردی یا بلندمدت داشته باشد و موجب تضعیف موقعیت مقاومت یمن یا ایجاد اختلال در آن شود، دست نیافته است. همان‌طور که «امیلی میلیکن» معاون رسانه و ارتباطات در برنامه خاورمیانه شورای آتلانتیک اخیراً اظهار داشته است، «اگرچه حملات هوایی به پایگاه‌های حوثی‌ها، ممکن است رهبران آن‌ها و سامانه‌های دفاع موشکی‌شان در کوتاه‌مدت و نیز توانایی عملیاتی آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد، اما حوثی‌ها در گذشته ثابت کرده‌اند که انعطاف‌پذیر هستند و حتی پس از حملات پیاپی ائتلاف تحت رهبری عربستان و اخیراً ایالات متحده و بریتانیا، همچنان یک «تهدیدمنطقه‌ای» محسوب می‌شوند.» کمیت و کیفیت آرایش نظامی آمریکا علیه انصارالله و استقرار ناوهای جنگی و بمب‌افکن‌های استراتژیک در منطقه، حتی اگر با اهداف دیگری هم انجام شده باشد، به حدی است که در جنگ با قدرت‌های بزرگ استفاده می‌شود. اما از منظر تحلیل هزینه-فایده، نتایجی که در این سه هفته حاصل شده است، در مقابل هزینه‌هایی که انجام شده، بسیار محدود و به عبارتی هیچ بوده است. نکته قابل توجه اینکه، قدرت حضور نظامی در یمن که قرار بود در منطقه برای آمریکا بازدارندگی ایجاد کند، عملاً به اهداف بزرگی برای موشک‌ها و پهپادهای مقاومت یمن تبدیل شده است؛ مسئله‌ای که پیش از این هیچ کشوری در جهان جرأت انجام چنین اقدامی را نداشت. شلیک موشک و پهپاد به ناو آمریکایی آن هم از سوی یک سازمان، به تنهایی کافی است تا برخلاف نمایش قدرتی که آمریکا با بهره‌گیری از افزایش حضور نظامی و عملیات گسترده روانی در منطقه به راه انداخته است، به عمق آسیب‌پذیری ابزارهای بازدارندگی آمریکا در منطقه و افول قدرت راهبردی آن در جهان بی‌برد.

COUNCIL ON
FOREIGN
RELATIONS

گروه بین‌الملل: کارشناسان سیاست‌خارجی هشدار می‌دهند که اگر ایران بخواهد به سلاح هسته‌ای دست یابد، خاورمیانه وارد فاز یک مسابقه تسلیحاتی بزرگ و بی‌ثباتی خواهد شد. نگرانی اول این است که در اختیار داشتن تسلیحات هسته‌ای ایران یک تهدید بزرگ و موجودیتی برای اسرائیل است. برخی دیگر از کارشناسان سیاست خارجی می‌گویند البته ایران در صورت حمله اتمی به اسرائیل، شریک دفاعی نزدیک ایالات متحده و دارنده زرادخانه تسلیحات هسته‌ای خود، نابودی خود را تضمین می‌کند. اما در هر صورت به گفته تحلیلگران، در هر صورت، یک پتانسیل خطرناک برای اشتباه محاسباتی وجود خواهد داشت که می‌تواند منجر به تبادل حملات هسته‌ای شود. یک نگرانی دیگر این است که داشتن سلاح هسته‌ای توسط ایران می‌تواند سایر رقبای منطقه‌ای از جمله عربستان سعودی را به دنبال کردن برنامه تسلیحات هسته‌ای ترغیب کند. توجه بین‌المللی به برنامه‌های هسته‌ای و موشکی ایران در اواخر سال ۲۰۲۴ به دنبال تبادل تاریخی حملات نظامی مستقیم بین ایران و اسرائیل و همچنین انتخاب دونالد ترامپ به‌عنوان رئیس‌جمهور ایالات متحده تشدید شده است. دولت قبلی ترامپ ایالات متحده را از توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ ایران خارج کرد و تحریم‌های شدیدی را علیه ایران اعمال کرد. اکنون، دولت دوم ترامپ موافقت کرده است که مذاکرات با تهران را برای اولین بار از زمانی که هفت سال پیش از برجام خارج شد، از سر بگیرد.

▼ آیا ایران سلاح هسته‌ای دارد؟

ایران هنوز سلاح هسته‌ای ندارد، اما به گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گذشته فعالیت‌های تحقیقاتی در این خصوص داشته البته تسلیحاتی که غربی می‌گویند که ایران دانش و زیرساخت لازم را برای تولید سلاح هسته‌ای در کوتاه‌مدت در صورت تصمیم رهبران در اختیار دارد. ایالات متحده، اسرائیل و دیگر شرکای خاورمیانه، ایران را تهدید اصلی برای منافع خود در منطقه می‌دانند و به دستیابی بالقوه این کشور به سلاح‌های هسته‌ای به‌عنوان سناریوی تغییردهنده بازی می‌نگرند که در صورت لزوم با زور باید از آن جلوگیری کرد. ایران بیش از پنجاه سال است که یک برنامه غیرنظامی انرژی هسته‌ای دارد و برای مدت طولانی اهداف کاملاً غیرنظامی خود را حفظ کرده است. سخنگوی دولت ایران در آوریل ۲۰۲۴ گفت: «ایران بارها گفته است که برنامه هسته‌ای‌اش فقط اهداف صلح‌آمیز را دنبال می‌کند. سلاح‌های هسته‌ای جایی در دکنترین هسته‌ای ما ندارند.» با این حال در ماه‌های اخیر، مقامات ایرانی علناً درباره نیاز احتمالی به تغییر دکترین هسته‌ای صحبت می‌کنند که برخی کارشناسان گفته‌اند تغییری نگران‌کننده است. افشاکاری‌ها در اوایل دهه ۲۰۰۰ درباره سایت‌های هسته‌ای مخفی ایران و برخی تحقیقات هسته‌ای ایران، رنگ خطر را در پایتخت‌های جهان درباره احتمال اقدام مخفیانه ایران برای دستیابی به سلاح هسته‌ای برانگیخت. برنامه هسته‌ای ایران از آن زمان موضوع بحث‌ها و دیپلماسی بین‌المللی بوده که با توافق هسته‌ای در سال ۲۰۱۵ به اوج خود رسید. ایالات متحده در سال ۲۰۱۸ به طور یکجانبه از آن توافق خارج شد. از آن زمان، ناظران بین‌المللی می‌گویند که ایران فعالیت‌های هسته‌ای خود را بسیار گسترش داده است، و دوباره نگرانی‌ها در مورد «زمان گریز» این کشور برای تولید سلاح هسته‌ای تشدید شده است. در ماه‌های اخیر، در بحبوحه درگیری‌های اسرائیل علیه حماس، حزب‌الله و ایران، بسیاری از ناظران این سؤال را مطرح کرده‌اند که آیا اسرائیل برای جلوگیری یا تأخیر در دستیابی به سلاح هسته‌ای به ایران حمله خواهد کرد یا خیر. اسرائیل در گذشته با حمله به راکتورهای هسته‌ای در عراق (۱۹۸۱) و سوریه (۲۰۰۷) تمایل خود را برای انجام چنین اقداماتی نشان داده است.

در ماه‌های اخیر، در بحبوحه درگیری‌های اسرائیل علیه حماس، حزب‌الله و ایران، بسیاری از ناظران این سؤال را مطرح کرده‌اند که آیا اسرائیل برای جلوگیری یا تأخیر در دستیابی به سلاح هسته‌ای به ایران حمله خواهد کرد یا خیر. اسرائیل در گذشته با حمله به راکتورهای هسته‌ای در عراق (۱۹۸۱) و سوریه (۲۰۰۷) تمایل خود را برای انجام چنین اقداماتی نشان داده است

کشور هسته‌ها

بررسی شورای روابط خارجی آمریکا از

سازمان اطلاعات ایالات متحده به این نتیجه رسید که اسرائیل در حال بررسی حمله به تاسیسات هسته‌ای ایران در سال ۲۰۲۵ است. بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، در واکنش به حملات ایران به اسرائیل، متعهد شد که «کار را تمام کند». پیش از حمله اسرائیل، مقامات اطلاعاتی آمریکا گفتند: «ما ارزیابی می‌کنیم که مقام معظم رهبری در ایران تصمیمی برای از سرگیری برنامه تسلیحات هسته‌ای که ایران در سال ۲۰۰۳ در حالت تعلیق درآورده بود، نگرفته است.» تا مارس ۲۰۲۵، دونالد ترامپ و عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، اعلام کردند که دو طرف در عمان درباره برنامه هسته‌ای ایران گفت‌وگوهای دوجانبه خواهند داشت. ایران از زمان خروج ترامپ از توافق هسته‌ای ۲۰۱۵، مذاکرات هسته‌ای با مقامات آمریکایی را تا حد زیادی رد کرده بود، هر چند آنها در سال ۲۰۲۳ با دولت جو بایدن در عمان مذاکرات غیرمستقیم داشتند. با توجه به اینکه حمله اکتبر اسرائیل به تاسیسات نظامی ایران آسیب زده است، بحث‌های سال ۲۰۲۵ در زمان حساسی انجام می‌شود. ترامپ در مورد رویکرد خود پیام‌های متفاوتی داده است. او وعده تحریم‌های «فشار حداکثری» را داده است و در عین حال هدف خود را برای دستیابی به توافقی با تهران که «قوی‌تر» از توافق ۲۰۱۵ خواهد بود، اعلام کرده است. ایران گفته است که این نشست «به همان اندازه که یک فرصت است، یک آزمون نیز هست.»

▼ نقاط عطف در فعالیت هسته‌ای ایران

۱۹۵۸: پیوستن ایران به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA)
۱۹۶۷: ایالات متحده راکتور تحقیقاتی را به عنوان بخشی از برنامه «اتم برای صلح» به ایران می‌دهد.
۱۹۷۰: ایران معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای موسوم به ان‌پی‌تی را تصویب کرد.
۱۹۷۹: انقلاب ایران حکومت اسلام‌گرای ضدغربی را به قدرت رساند.
۱۹۸۴: ایالات متحده آمریکا، ایران را به عنوان کشور حامی تروریسم معرفی کرد و تحریم‌های گسترده‌ای را اعمال کرد.
۲۰۰۲: تاسیسات مخفی هسته‌ای ایران در نزدیکی شهرهای نطنز و اراک کشف شد.
۲۰۰۳: رهبر ایران فتوای منع ساخت سلاح‌های هسته‌ای را صادر کرد.
۲۰۰۶: آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، پرونده ایران را به دلیل عدم پایبندی به سازمان ملل متحد از جاع داد. ایران برای اولین بار اورانیوم را غنی می‌کند. شورای امنیت سازمان ملل اولین تحریم‌های هسته‌ای را علیه ایران اعمال کرد.
۲۰۰۹: تاسیسات مخفی هسته‌ای ایران در فردودر نزدیکی شهر قم کشف شد.
۲۰۱۰: شورای امنیت سازمان ملل تحریم‌های ایران از جمله

▼ چرا اخیراً قابلیت‌های هسته‌ای ایران دوباره مورد توجه قرار گرفته است؟

در اکتبر ۲۰۲۴، اسرائیل بزرگترین حمله مستقیم خود را به ایران انجام داد و پدافند هوایی و تاسیسات تولید موشک این کشور را هدف قرار داد. برخی از گزارش‌های رسانه‌های آمریکا و اسرائیل حاکی از آن است که اسرائیل همچنین ساختمانی را در مجتمع نظامی پارچین در خارج از تهران که دانشمندان می‌توانستند تحقیقات مخفیانه مرتبط با تسلیحات هسته‌ای را در آن انجام دهند، تخریب کرده است. این حملات هوایی در پاسخ به حمله بالستیک گسترده ایران به اسرائیل در اوایل اکتبر بود. سپس در فوریه ۲۰۲۵،

